

Szanowni Państwo,

Wywołany do tablicy w kwestii pachnicy i innych elementów podlegających ochronie chciałbym odnieść się do komentarzy zamieszczonych w mediach społecznościowych. Ślady żerowania pachnicy stwierdzano na jednym z dębów oraz lipie (ok. 4 m obwodu) (Załącznik 1 i załącznik 2). Nie są to typowe żerowiska ale pozostałości po poprzednich latach infekowania przez ten gatunek. Proponuję przegląd żerowisk: (https://www.google.com/search?q=OSMODERMA%20EREMITA%20natural%20habitat&tbs=isch&tbs=rimg:CVc7vMRCYIM9Ybm2yQf7dl9FsgIRCgIIABAAOgQIARAAVQX4ET_1AAgXYAgDgAgA&hl=pl&sa=X&ved=0CBoQuIIBahcKEwig7cWz-pOCAxUAAAAAHQAAAAAQGg&biw=1903&bih=923#imgrc=vf4lStf6hRTLWM)

Obecnie żerowiska te są mało widoczne i nie zaobserwowano kolebek poczwarkowych i odchodów, co wskazuje i ich historycznym charakterze. Pachnica, jak każdy owad związany z drzewami atakuje tylko drzewa o złej kondycji fizjologicznej (patogeny), o niewielkim potencjale obrony biochemicznej, co wynika z prostych modeli oddziaływania koewolucyjnego owad-żywiciel.

Pachnica dębowa najczęściej osiedla się we wnętrzu starych dziupli, a charakter żerowisk związany jest ze stopniem obumarcia drzewa. W przypadku dębów żerowiska mogą obejmować tylko części podkorowe u nasady drzew i z takimi śladami mamy do czynienia w tym przypadku. Większość drzew wyciętych była w bardzo dobrej kondycji i nie zawierała śladów bytności owada. Nie oznacza to, że to jest siedlisko naturalne i powinno być chronione. Na podstawie ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz na podstawie art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134) § 10. rozporządzenia wskazuje, że „W stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1–478 i 480–592 w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz w lp. 1–210 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, stosuje się następujące sposoby ochrony:

2) zabezpieczanie ostoi, stanowisk i siedlisk zwierząt przed zagrożeniami zewnętrznymi.

Co to oznacza w praktyce? Pod ochrona są nie tylko osobniki chronione, ale też ich siedliska w których mogą się znajdować. Dziecinnie naiwnym byłoby stwierdzenie, że nie zabito żadnego owada, więc nie złamano prawa. Inwestor ma obowiązek przedstawić decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach danej inwestycji. Takie opracowanie w zakresie inwestycji przebudowy drogi powstało, co jednak zadziwiające, autorzy opracowania nie zauważyli takiego elementu środowiskowego jak aleja ponad trzystoletnich drzew usytuowanej wzdłuż drogi (załącznik 3 i załącznik 4). Można byłoby przypuszczać, że brak uwzględnienia tego elementu środowiskowego w opracowaniu wynikał z niedbałości lub zwykłego przeoczenia, gdyby nie fakt, że zleceniodawcą tego pracowania był Zarząd Dróg Powiatu Krakowskiego ul. Karola Wojtyły 106, 32-086 Batowice, co wyraźnie świadczy o konflikcie interesów w zakresie ekspertyzy i prowadzenia inwestycji. Gdyby informacja o występowaniu starych dębów pojawiła się w opracowaniu, należałoby zlecić dodatkowe ekspertyzy wpływu oddziaływania na środowisko, a to mogłoby całkowicie zmienić plany. I nie chodzi tutaj o blokowanie samej inwestycji, ale zaplanowanie jej w sposób rozumny, uwzględniający wszystkie elementy prawne i społeczne.

Autorzy opracowania do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podali listę kilkunastu gatunków ptaków (Załącznik 5). Taką listę sporządzić można na jednodniowym spacerze w

jakiejś okolicy a nie w opracowaniu na zlecenie. Pominięto w tym zakresie analizy występowania wielu gatunków ptaków zamieszkujących dziuple starych drzew , a zasiedlających w. w. aleję: np. puszczyk (*Strix aluco*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł zielony (*Picus viridis*), czy dzięciołek (*Dendrocopus minor*). W obrębie pasa zadrzewień obserwowano także inne gatunki zwierząt znajduje się pod ochroną częściową, np. biegacz zielonozłoty (*Carabus auronitens*), biegacz wypukły (*Carabus convexus*), biegacz skórzasty (*Carabus coriaceus*), biegacz gładki (*Carabus glabratus*) czy biegacz Ulricha (*Carabus ulrichii*).

Dlaczego drzewa nie zostały objęte ochroną pomnikową? Dużo bardziej efektywna jest ochrona obszarowa. W przypadku alei starych drzew w Lusinie, wszystkie drzewa stanowią część architektury ożywionej występującego w pobliżu dworu. Taka forma zachowania przyrody jest dużo bardziej korzystna i pozwala na zachowanie choćby w małym wycinku naturalnych procesów przyrodniczych. Niestety, wojewódzki konserwator zabytków nie zauważył takiego elementu i podjęta została wiadoma decyzja.

Miarą dojrzałości społeczeństwa jest poziom dbania o dziedzictwo kulturowe, a zasoby przyrodnicze są tym dobrem niezbywalnym i równie ważnym jak zabytki czy różne formy twórczości. Nie można sobie zadawać pytania czy prowadzić inwestycje czy nie w kontekście przebudowy drogi, bo ten element jest niezmiernie ważny dla społeczności lokalnej, ale co można byłoby zrobić, żeby nie było konfliktów między poszczególnymi sferami. Proponowane przez lokalną społeczność zmiany rozwiązań, uwzględniających zachowanie ważnych elementów przyrodniczych nie zostały wzięte pod uwagę przez inwestorów i administrację państwową. Świadczy to o wysokim poziomie ignorancji i braku respektowania potrzeb społecznych. Wycinkę drzew dzień po wyborach parlamentarnych zostawiam bez komentarza.

Z wyrazami szacunku,

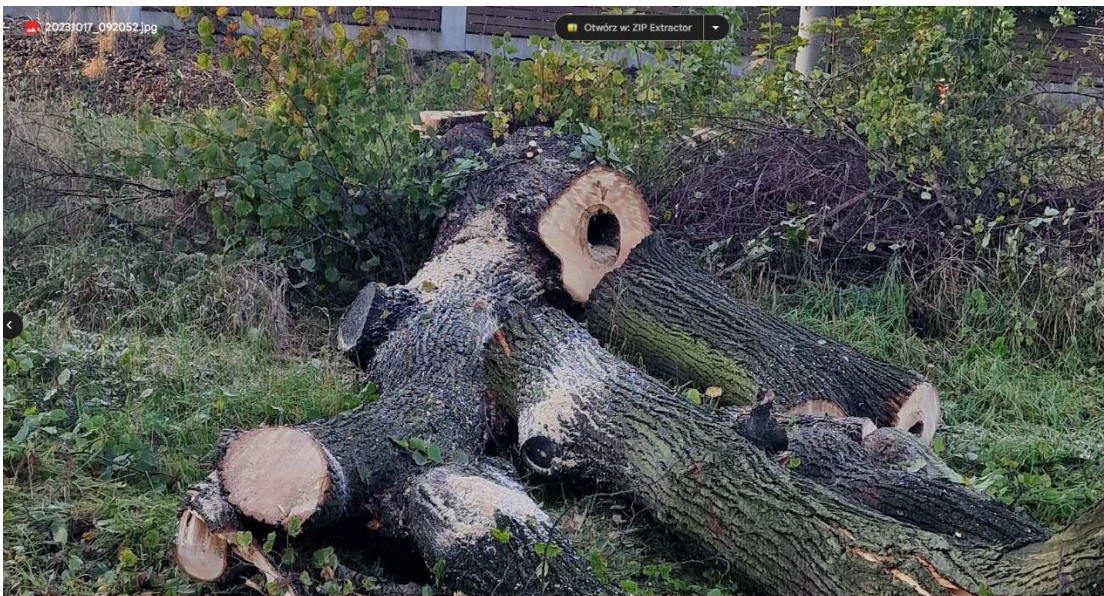
Dr hab. Tomasz Skalski, profesor Politechniki Śląskiej

Załącznik 1

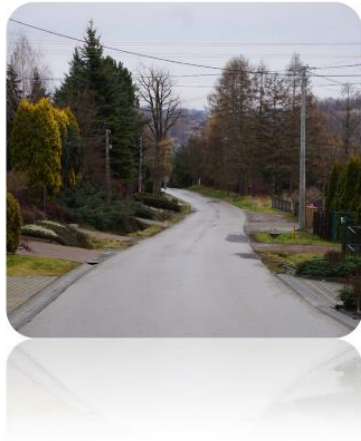
Ślady żerowania *Osmoderma eremita* pod korą dębu w miejscowości Lusina

Załącznik 2

Typowe ślady żerowisk *Osmoderma eremita* w pniu 3,5 m obwodu lipy (*Tilia cordata*)

*Karta Informacyjna Przedsięwzięcia
polegającego na rozbudowie drogi powiatowej
nr 2169K oraz nr 2170K w miejscowościach Gaj,
Lusina, Libertów*

Zespół projektowy:
mgr inż. Lukasz Jordanek – kierownik zespołu
dr Tomasz Paciorek

Kielce, czerwiec 2020

Załącznik 3

Karta informacyjna do dokumentu będącego przedmiotem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rozbudowy drogi powiatowej nr 219K.

Fot. 1. Nasadzenia ozdobnych krzewów wzdłuż ogrodzenia

W bezpośrednim sąsiedztwie planowanych do rozbudowy dróg spotykamy znacznych rozmiarów drzewa wśród których do najczęstszych należą: robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, świerk pospolity *Picea abies*, sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, modrzew europejski *Larix decidua*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum* i inne. Na posesjach przylegających do przedmiotowych dróg o wiele częściej mamy do czynienia z drzewami i krzewami ozdobnymi takimi jak:

Załącznik 4

Fragment opracowania do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rozbudowy drogi powiatowej nr 219K odnoszącej się do zinventaryowanych drzewostanów.

Tabela 3. Wykaz gatunków ptaków stwierdzonych na badanym terenie

L.p.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Forma ochrony
1.	<i>Carduelis cannabina</i>	makolągwa	ochrona ścisła
2.	<i>Columba livia f. urbana</i>	Gołąb miejski	ochrona częściowa
3.	<i>Columba palumbus</i>	grzywacz	
4.	<i>Corvus frugilegus</i>	Gawron	ochrona częściowa
5.	<i>Corvus monedula</i>	Kawka	ochrona ścisła
6.	<i>Motacilla alba</i>	Pliszka siwa	ochrona ścisła
7.	<i>Parus major</i>	Bogatka	ochrona ścisła
8.	<i>Passer domesticus</i>	Wróbel zwyczajny	ochrona ścisła
9.	<i>Pica pica</i>	Sroka	ochrona częściowa
10.	<i>Sturnus vulgaris</i>	Szpak	ochrona ścisła
11.	<i>Sylvia curruca</i>	Pieczęta	ochrona ścisła
12.	<i>Turdus merula</i>	Kos	ochrona ścisła
13.	<i>Turdus pilaris</i>	Kwiczół	ochrona ścisła

Załącznik 5

Wykaz ptaków podlegających ochronie z opracowania do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rozbudowy drogi powiatowej nr 219K.